

32004L0080

L 261/15

URADNI LIST EVROPSKE UNIJE

6.8.2004

DIREKTIVA SVETA 2004/80/ES
z dne 29. aprila 2004
o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, zlasti člena 308,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽²⁾,ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Eden od ciljev Evropske skupnosti je odprava ovir prostega pretoka oseb in storitev med državami članicami.

(2) Sodišče Evropskih skupnosti je v primeru Cowan ⁽⁴⁾ odločilo, da je, kadar zakonodaja Skupnosti fizični osebi zagotavlja prost prehod v drugo državo članico, zaščita te osebe pred škodo v zadevni državi članici na enaki osnovi, kot velja za državljane in prebivalce te države, posledica takšnega prostega gibanja. Ukrepi za olajšanje dodeljevanja odškodnine žrtvam kaznivih dejanj naj pripomorejo k uresničevanju tega cilja.

(3) Na zasedanju v Tampereju dne 15. in 16. oktobra 1999 je Evropski svet pozval k oblikovanju minimalnih standardov zaščite žrtev kaznivih dejanj, predvsem dostopa žrtev kaznivih dejanj do sodišča in njihovih pravic do odškodnine za povzročeno škodo, vključno s pravnimi stroški.

(4) Bruseljski Evropski svet je na zasedanju dne 25. in 26. marca 2004 v Deklaraciji o boju proti terorizmu pozval k sprejemu te direktive pred 1. majem 2004.

(5) 15. marca 2001 je Svet sprejel Okvirni sklep 2001/220/PNZ o položaju žrtev v kazenskem postopku ⁽⁵⁾. Ta sklep, ki temelji na Naslovu VI Pogodbe o Evropski uniji, žrtvam kaznivih dejanj omogoča, da med kazenskim postopkom zahtevajo odškodnino od storilca kaznivega dejanja.

(6) Žrtve kaznivih dejanj v Evropski uniji imajo pravico do poštene in primerne odškodnine za poškodbe, ki so jih utrpeli, ne glede na to, kje v Evropski uniji je bilo storjeno kaznivo dejanje.

(7) S to direktivo se vzpostavlja sistem sodelovanja za olajšan dostop do odškodnine žrtvam kaznivih dejanj v čezmejnih primerih, ki naj deluje na podlagi shem držav članic o odškodninah žrtvam nasilnih naklepnih kaznivih dejanj, storjenih na njihovem ozemlju. Tako naj se mehanizem odškodnin izvaja v vseh državah članicah.

(8) V večini držav članic so takšne sheme odškodnin že uveljavljene, nekatere zaradi izpolnitve obveznosti Evropske konvencije z dne 24. novembra 1983 o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj.

(9) Ker so ukrepi, ki jih vsebuje ta direktiva, nujni za doseg ciljev Skupnosti, in ker Pogodba za sprejem te direktive ne predvideva drugih pristojnosti kot tistih, določenih s členom 308, se uporabi ta člen.

(10) Žrtve kaznivih dejanj od storilca pogosto ne bodo mogle dobiti odškodnine, ker storilec lahko nima zadostnih sredstev, da izpolni sodbo o denarni odškodnini, ali ker se storilca ne da identificirati ali preganjati.

(11) Uvede naj se sistem sodelovanja med organi držav članic za olajšan dostop do odškodnine v primerih, ko je bilo kaznivo dejanje storjeno v državi članici, v kateri žrtev kaznivega dejanja ne prebiva.

(12) Ta sistem naj zagotovi, da se žrtve kaznivega dejanja lahko vedno obrnejo na organ v državi članici, kjer prebivajo, in olajša vse praktične in jezikovne težave, ki se pojavljajo pri čezmejnem primeru.

(13) Sistem naj vsebuje nujno potrebne določbe, ki omogočajo žrtvi kaznivega dejanja odkrivanje potrebnih informacij za prijavo in učinkovito sodelovanje med sodelujočimi organi.

(14) Ta direktiva upošteva temeljne pravice in ustreza načelom, potrjenim kot splošna načela zakonodaje Skupnosti zlasti z Listino temeljnih pravic Evropske unije.

⁽¹⁾ UL C 45 E, 25.2.2003, str. 69.⁽²⁾ Mnenje z dne 23. oktobra 2003 (še neobjavljeno v Uradnem listu).⁽³⁾ UL C 95, 23.4.2003, str. 40.⁽⁴⁾ Primer 186/87, Poročila Sodišča Evropskih skupnosti 1989, str. 195.⁽⁵⁾ UL L 82, 22.3.2001, str. 1.

- (15) Ker se cilja olajšanega dostopa do odškodnine v čezmejnih primerih žrtvam kaznivih dejanj zaradi čezmejnih elementov ne da zadovoljivo doseči le na ravni držav članic in se ga zaradi obsega in učinkov dejavnosti laže doseže na ravni Skupnosti, lahko Skupnost sprejme ukrepe skladno z načelom subsidiarnosti, določenim v členu 5 Pogodbe. Skladno z načelom sorazmernosti, kot je določeno v omejenem členu, ta direktiva ne presega tega, kar je potrebno za uresničitev tega cilja.
- (16) Nujni ukrepi za izvajanje te direktive naj se sprejmejo skladno z Odločbo Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uresničevanje izvedbenih pooblastil, dodeljenih Komisiji ⁽¹⁾ –

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE I

DOSTOP DO ODŠKODNINE V ČEZMEJNIH PRIMERIH

Člen 1

Pravica do vložitve prošnje v državi članici prebivališča

Države članice zagotovijo, da ima prosilec, ki zaprosi za odškodnino za nasilno naklepno kaznivo dejanje, storjeno v državi članici, ki ni država članica njegovega stalnega prebivališča, pravico vložiti prošnjo organu ali kakemu drugemu telesu v državi članici stalnega prebivališča.

Člen 2

Odgovornost za izplačilo odškodnine

Odškodnino izplača pristojni organ države članice, na ozemlju katere je bilo kaznivo dejanje storjeno.

Člen 3

Odgovorni organi in upravni postopki

1. Države članice ustanovijo ali imenujejo enega ali več organov ali drugih teles, v nadaljnjem besedilu „pomožnih organov ali teles“, ki so odgovorni za uporabo člena 1.
2. Države članice ustanovijo ali imenujejo enega ali več organov ali drugih teles, ki so odgovorni za odločanje o prošnjah za odškodnino, v nadaljnjem besedilu „organi ali telesa za odločanje“.

⁽¹⁾ UL L 184, 17.7.1999, str. 23.

3. Države članice si prizadevajo za to, da se od prosilca za odškodnino zahtevajo minimalne upravne formalnosti.

Člen 4

Informacije, ki se posredujejo morebitnim prosilcem

Države članice zagotovijo, da imajo morebitni prosilci za odškodnino dostop do osnovnih informacij o možnostih, da zaprosijo za odškodnino, na kateri koli način, ki ga države članice štejejo za primerne.

Člen 5

Pomoč prosilcu

1. Pomožni organ proslcu posreduje informacije iz člena 4 in potrebne obrazce na podlagi priročnika, sestavljenega skladno s členom 13(2).
2. Pomožni organ proslcu na prošnjo nudi splošne smernice in informacije o tem, kako izpolniti prošnjo, in o morebitni dokazni dokumentaciji.
3. Pomožni organ prošnje ne ocenjuje.

Člen 6

Prenos prošenj

1. Pomožni organ prošnjo in dokazno dokumentacijo kar najhitreje prenese organu za odločanje.
2. Pomožni organ prošnjo prenese z uporabo standardnega obrazca iz člena 14.
3. Jezik prošnje in vse dokazne dokumentacije se določijo skladno s členom 11(1).

Člen 7

Prejem prošenj

Ob prejemu prošnje, prenesene skladno s členom 6, organ za odločanje pomožnemu organu in proslcu kar najhitreje pošlje naslednje informacije:

- (a) ime kontaktne osebe ali oddelka, pristojnega za obravnavo zadeve;
- (b) potrdilo o prejemu prošnje;
- (c) če je mogoče, približno navedbo časa, v katerem bo odločitev o prošnji sprejeta.

Člen 8

Prošnje za dodatne informacije

Pomožni organ prosilcu po potrebi ponudi splošne smernice pri izpolnjevanju kakršne koli zahteve po dodatnih informacijah s strani organa za odločanje.

Na prošnjo prosilca jo nato čimprej posreduje neposredno organu za odločanje, in po potrebi priloži seznam vse prenesene dokazne dokumentacije.

Člen 9

Zaslišanje prosilca

1. Če organ za odločanje skladno z zakonodajo svoje države članice sklene zaslišati prosilca ali kako drugo osebo, na primer pričo ali izvedenca, se lahko poveže s pomožnim organom zato, da poskrbi za naslednje:

- (a) neposredno zaslišanje oseb(-e) s strani organa, ki odloča, skladno z zakonodajo njegove države članice, z uporabo zlasti telefonske ali video konference; ali
- (b) zaslišanje oseb(-e) s strani pomožnega organa, skladno z zakonodajo njegove države članice, ki bo nato posredoval poročilo o zaslišanju organu, ki odloča.

2. Neposredno zaslišanje skladno z odstavkom 1(a) se lahko izvede le v sodelovanju s pomožnim organom in na prostovoljni podlagi, brez možnosti prisilnih ukrepov, ki jih naloži organ za odločanje.

Člen 10

Posredovanje sklepa

Organ, ki odloča, prosilcu in pomožnemu organu čimprej pošlje odločitev o prošnji za odškodnino z uporabo standardnega obrazca iz člena 14, skladno z nacionalno zakonodajo, po sprejemu sklepa.

Člen 11

Druge določbe

1. Informacije, ki se prenašajo med organi skladno s členoma 6 in 10, se izrazijo v:

- (a) uradnih jezikih ali enem od jezikov države članice ali organa, ki je prejemnik informacij, kar ustreza enemu od jezikov ustanov Skupnosti; ali
- (b) drugem jeziku ustanov Skupnosti, ki ga je ta država članica označila kot sprejemljivega;

razen:

- (i) celotnega besedila odločitev, ki jih sprejme organ, ki odloča, pri katerih uporabo jezikov ureja zakonodaja njegove države članice;
- (ii) poročil, sestavljenih po zaslišanju skladno s členom 9(1)(b), pri katerih uporabo jezikov določa pomožni organ, skladno z zahtevo, da ustreza enemu od jezikov ustanov Skupnosti.

2. Storitve, ki jih nudi pomožni organ skladno s členi 1 do 10, ne smejo povzročiti zahteve po vračilu dajatev ali stroškov s strani prosilca ali organa, ki odloča.

3. Obrazci za prijavo in vsa druga dokumentacija, ki se posreduje skladno s členi 6 do 10, so oproščeni potrditve verodostojnosti ali druge ustrezne formalnosti.

POGLAVJE II

NACIONALNE SCHEME ODŠKODNIN

Člen 12

1. Predpisi o dostopu do odškodnine v čezmejnih primerih, določeni s to direktivo, delujejo na podlagi shem držav članic glede odškodnine žrtvam nasilnih naklepnih kaznivih dejanj, storjenih na njihovem ozemlju.

2. Vse države članice zagotovijo, da njihovi nacionalni predpisi zagotavljajo obstoj sheme odškodnin žrtvam nasilnih naklepnih kaznivih dejanj, storjenih na njihovem ozemlju, ki žrtvam zagotavlja pošteno in primerno odškodnino.

POGLAVJE III

IZVEDBENE DOLOČBE

Člen 13

Informacije, ki se pošljejo Komisiji, in priročnik

1. Države članice najpozneje do 1. julija 2005 pošljejo Komisiji podrobne podatke o naslednjem:

- (a) seznamu organov, ustanovljenih ali imenovanih skladno s členoma 3(1) in 3(2), ki po potrebi vključuje informacije o posebni in krajevni pristojnosti teh organov;
- (b) jeziku(-ih) iz člena 11(1)(a), ki jih organi lahko sprejmejo za uporabo členov 6 do 10, in uradnem jeziku ali jezikih, razen lastnega, ki so sprejemljivi za prenos prošenj skladno s členom 11(1)(b).

- (c) informacijah, pridobljenih skladno s členom 4;
- (d) prošnji za odškodnino;

Države članice Komisijo obvestijo o vseh nadaljnjih spremembah teh informacij.

2. Komisija v sodelovanju z državami članicami uvede in na spletu objavi priročnik, ki vsebuje informacije, podane s strani držav članic skladno z odstavkom 1. Komisija je odgovorna za potrebne prevode priročnika.

Člen 14

Standardni obrazec za prenos prošenj in odločb

Najpozneje do 31. oktobra 2005 se oblikujejo standardni obrazci za prenos prošenj in odločb skladno s postopkom iz člena 15(2).

Člen 15

Odbor

1. Komisiji pomaga odbor.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člen 3 in 7 Odločbe 1999/468/ES.
3. Odbor sprejme svoj poslovnik.

Člen 16

Centralne službe za stike

Države članice imenujejo centralno službo za stike za naslednje namene:

- (a) pomoč pri izvajanju člena 13(2);
- (b) pospeševanje tesnega sodelovanja in izmenjavo podatkov med pomožnimi in odločilnimi organi držav članic; in
- (c) pomoč in iskanje rešitev pri težavah, ki se lahko pojavijo pri uporabi členov 1 do 10.

Službe za stike se redno sestajajo.

Člen 17

Ugodnejše določbe

Če so omenjene določbe držav članic združljive s to direktivo, ta direktiva državam članicam ne preprečuje:

- (a) uvedbe ali ohranjanja ugodnejših določb v korist žrtev kaznivih dejanj ali drugih oseb, ki jih prizadene kaznivo dejanje;

- (b) uvedbe ali ohranjanja določb za dodeljevanje odškodnin žrtvam kaznivih dejanj, zagrešenih izven njihovega ozemlja, ali drugim osebam, ki jih prizadene kaznivo dejanje, ob upoštevanju vseh pogojev, ki jih države članice lahko podrobno določijo v ta namen.

Člen 18

Izvajanje

1. Države članice uveljavijo zakone, predpise in upravne določbe, ki so potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje do 1. januarja 2006, z izjemo člena 12(2), pri katerem je datum uskladitve 1. julij 2005. O tem takoj obvestijo Komisijo.

2. Države članice lahko določijo, da se ukrepi, potrebni za uskladitev s to direktivo, uporabljajo le za prosilce, katerih poškodbe so povzročila kazniva dejanja, zagrešena po 30. juniju 2005.

3. Kadar države članice sprejmejo te ukrepe, se morajo sklicevati na to direktivo ali pa morajo biti opremljeni s takim sklicevanjem ob svoji uradni objavi. Načine sklicevanja določijo države članice.

4. Države članice Komisiji sporočijo besedilo poglavitnih določb domačega zakona, ki ga sprejmejo na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 19

Pregled

Komisija najpozneje do 1. januarja 2009 posreduje Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru poročilo o uporabi te direktive.

Člen 20

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 21

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Luxembourg, 29. aprila 2004

Za Svet

Predsednik

M. McDOWELL